

УДК 167.0 : 168.5

Н. Мельничук

(Львівський державний університет внутрішніх справ)

МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ УСУНЕННЯ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ КОМУНІКАТИВНИХ РОЗРИВІВ

Фахівець у галузі загальної теорії систем К. Боулдінг свого часу небезпідставно констатував, що спеціалізація випереджає професіоналізацію, зв'язок між окремими дисциплінами все більш ускладнюється й Республіка Пізнання ділиться на ізольовані субкультури, між якими існує лише подоба зв'язку, що вказує на ситуацію, яка загрожує інтелектуальною громадянською війною. Хоча насправді до такої "війни" не дійшло, однак у сфері міждисциплінарних комунікацій певні негативні тенденції заявили про себе досить виразно. У цих обрисах набуває актуальності потреба знівелювання міждисциплінарних комунікативних розривів. Передусім йдеться про пошук трансдисциплінарних категорійних інваріантів як консенсусних міждисциплінарних "платформ".

Інноваційний підхід, який пропонується нами, націлений на те, щоб дати ключ до виявлення змісту категорій з виокремленням трансдисциплінарних інваріантів. Авторська інновація полягає у тому, що категорія розглядається як абстрактна складна відкрита інформаційна система, яка взаємодіє зі "середовищем" на інформаційному рівні. Проникнення у внутрішній простір категорії відбувається у два етапи: 1. За результатами системного аналізу інформаційних потоків як упорядкованої множини інформаційних відомостей виокремлюються інформаційні "вузли". 2. На підставі цієї інформації та на засадах синергетики й теорії зв'язку декодуються внутрішньосистемні елементи категорії. Якщо категорія виступатиме як "приймач", то у ролі "передавача" фігуруватиме "середовище", а якщо категорія трактуватиметься як "передавач", то місце "приймача" займе "середовище". Якщо "середовище" фігуруватиме як "приймач", то (за тоталогічного бачення та холістського підходу) в цій іпостасі виступатимуть і всі його підсистеми. Це означає, що, зчитуючи інформацію з інформаційних "вузлів" як системних елементів, в яких відбувається класифікація потоків даних, зчитаних з інформаційних потоків, джерелом яких є така підсистема "середовища" як інтелектуальний ресурс, певною мірою можна дізнатися про інформацію, яка надійшла в "середовище" (трактване як "приймач") від "передавача" (категорії), тобто фактично зчитати інформацію з внутрішньосистемних елементів системи-об'єкту. Конкретне застосування цього підходу з відповідними результатами щодо виявлення трансдисциплінарних інваріантів поліфункціональних категорій проілюстроване в авторській монографії "Категорії злочин та покарання у філософсько-правовому вимірі" (моделі і схеми демонструватимуться під час доповіді).

Запропонована теорія категорій як складних інформаційних систем дає можливість виявляти не лише інформаційне наповнення категорій та інформацію, що міститься в трансдисциплінарних інваріантах, а й трактувати механізм еволюції категорій як такий, що полягає у здатності інформаційних полів інваріантних ядер змінюватись у залежності від інформації, отриманої на "входах" у систему, а адаптативні властивості категорій пояснювати як здатність інформаційних полів пристосовуватися до різних дисциплінарних матриць. Це уможливорює міждисциплінарну кореляцію синтетичних категорій на засадах виявлення інформаційних консенсусних "платформ", здатних сприяти усуненню комунікативних розривів, розробці неконфронтаційних моделей наукових і соціальних взаємодій.